

[Bertel Dahigaard.]

finde en fornuftig begrundelse for udskrivningen af valg, da det måtte anses for givet, at valget ikke ville bidrage til at løse de problemer, vi stod overfor. Dette viste sig at være rigtigt. Vi er nu vendt tilbage, og med en parlamentarisk stilling, der i hovedsagen er den samme. Valgets resultat blev det, der i skakspillet hedder remis.

Der har været anstillet mange betragtninger over valget, men det, der egentlig særpræger dette valg, synes mig kun i ringe grad berørt. Baggrunden for valget var jo, at regeringen krævede forslag gennemført, som der ikke var flertal for i folketinget, og som regeringen derfor kaldte befolkningen til samling om. Samtidig proklamerede venstre og konservative, at målet for de to partier var gennem valget at opnå en sådan forøget styrke, at de kunne overtage regeringsmagten.

Dette var altså appellen fra regeringen og fra de to grupper. Og hvordan besvarede så vælgerne appellen? Ja, da valget var ovre, var regeringspartiet gået 21 000 stemmer tilbage og udgjorde nu godt 39 pct. af samtlige vælgere mod 40 pct. ved valget i 1947, og det til trods for at kommunisterne gik 47 000 stemmer tilbage, vælgere, der vel for de flestes vedkommende vendte tilbage til socialdemokratiet; og venstre og konservative taget under eet var gået 31 000 stemmer tilbage og udgjorde nu ligeledes 39 pct. af samtlige vælgere mod 40 pct. i 1947; de indbyrdes forskydninger mellem de to partier, hvorved der ved valget rokeredes en halv snes mandater frem og tilbage, interesserer særlig de to partiers inderkredse, men ikke så meget den store offentlighed.

Altså, det ejendommelige ved dette valg var, at både regeringens og de to partiers bejlen til nye vælgere blev afvist. Det blev, hvad man kalder et dødt løb, hvor parterne blot vendte udmattet tilbage. Vælgerne fandt ikke sagen så klart lagt op, at de ville fælde en afgørende kendelse. De sendte folketinget tilbage med pålæg om at tale sig til rette.

Så står vi da her efter to spildte måneder og skal begynde forfra, medens begivenhederne ude i verden har gjort opgaverne endnu vanskeligere. I et sådant øjeblik skulle man tro, at rigsdagen i særlig grad ville besinde sig på sin egen stilling, sine pligter og sit ansvar.

Et demokratisk styre kan fungere på to måder, og begge måder kan der gives gode argumenter for. Partidelingen i befolkningen kan være en sådan, at der kan regeres med skiftende majoriteter. Når det

ene parti eller den ene konstellation har flertallet, gennemfører dette flertal sin politik under rimelig hensyntagen til mindretallet; efterhånden som flertallet har udtømt sin kraft, vokser oppositionen frem til flertal og overtager så regeringsmagten og gennemfører sin politik. Der kan gives gode grunde for en sådan vekseldrift. Partidelingen kan imidlertid også være en sådan, at intet parti og ingen konstellation har et fast flertal. I så tilfælde må der regeres på kompromisser. Partierne må skabe en vis stabilitet ved at tale sig til rette under indtrykket af, hvad ret og billighed kræver. Også for en sådan styreform kan der gives gode argumenter. Men man kan ikke i det lange løb hutle sig frem med en stærkt partidelt rigsdag fra den ene politiske krise til den anden, så der ingen fasthed eller linie findes i nogen ting. En sådan tilstand må nødvendigvis blive til stor skade for landet.

Det er utvivlsomt, at en stigende del af befolkningen indser alt dette og forstår, at forholdstalsvalg må drage konsekvenser efter sig i den politiske arbejdsform, at den stiller nye krav til politikerne. Men herinde i rigsdagen og særlig i enkelte partier hænger man fast i gamle forestillinger, der hindrer al frugtbar udvikling, og som til syvende og sidst vil undergrave folkestyrets autoritet. Det kan jo ikke nytte, at man beklager sig over vælgernes afgørelse. Når vælgerne har talt, er det politikerne, der har ansvaret for, at der i det praktisk-politiske arbejde bringes det bedst mulige ud af de meningsdannelser, der faktisk findes ude i befolkningen.

Det var udfra sådanne synspunkter, at det radikale venstre efter valget gjorde et forsøg på at komme alt dette mosgroede i vore politiske vaner til livs ved at foreslå en regeringsdannelse af socialdemokrater og venstre og — såfremt det måtte ønskes — også med deltagelse af det radikale venstre. Forsøget strandede som bekendt på, at venstre af principielle grunde ikke ville sidde i ministerium sammen med mennesker med socialistiske anskuelser, selvom der kunne skabes enighed om løsningen af begrænsede, aktuelle opgaver. Jeg ved jo meget godt, at denne opfattelse ikke deles af alle venstremænd herinde. Direkte er det givet åbent tilkendende af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen og ude i landet af mange af venstres vælgere.

I sin omtale i går af disse forhandlinger sagde det ærede medlem hr. Erik Eriksen, at det radikale venstre havde anbefalet, at regeringen skulle fortsætte. Det er i